

Kongl. Nedre Borgmästrens

Protocoller,

uti

Undersökningsmålet

Emellan

Källarmästaren P. Ul. Simson och Krydd-
främaren L. M. Lavin, å ena, samt Me-
teuren wid Kongl. Maj:ts Spectacul A-
braham De Broen, å andra sidan,
ömsom Klagande och Swarande.

Stockholm, tryckt hos Joh. Christoff. Holmberg, 1790.

Utdrag af Kongl. Nedre Borg Rättens Proto-
coll hållit i Stockholm följande dagar, År 1790.

Den 13:de Augusti.

Närvarande:

Herr Kammarherren hos Hennes Kongl. Maj: Drottningen, Friherre
D. Stjerncrona.

Herrar Hof Junkarne Leonh. von Hauswolf, Joh. Gust. v. Ze-
land, Otto Wallencreuz och Benjamin Sandels.

S. D. **F**anledning af Källarmästarens på Beurse Källaren P. Ul. Sim-
sons gjorde anhållan, det måtte Kongl. Nedre Borg Rätten til vidare
undersökning samt sluteligt afgörande företaga, Simsons wid Högstie-
ge Öfverståthållare Embetet anmålte, men derifrån til wederbörlig Doms-
stol, Kongl. Nedre Borg Rätten förwiste klagan, emot Acteuren wid
Kongl. Operan och Dramatiska Theatern Abr. de Broen, öfwer det
af honom å Simson föröfwade wåld, å allmän gata härstädes flockan
emellan 8 och 9 om aftonen, den 17:de nästlidne Julii, hade Kongl.
Nedre Borg Rätten til i dag fogat anstalt om Parternes upfallande; och
företom således å Källarmästaren Simsons wagnar, med behörig Full-
magt försedd, Justitiarien wid Kongl. General Krigs Rätten, Adels och
Högaktad Herr Jan Brygger, men som Hof Waktmästaren J. G.
Söderquist härwid anmålte, at han wid Kalleffens förrättande fått den
underrättelse, at Acteuren de Broen af Kongl. Slots Rätten, i anseen-
de til någon emot honom derstädes anstald klagan, i Högwaktens blifwit
i hånke insatt, så lät Kongl. Nedre Borg Rätten derifrån uphämta be-
målte De Broen, som således, efter någon stunds förlopp instald, i när-
varo af Hof Auditeuren Adels och Högaktad Herr Gustaf Edman, och
Klagandens Fullmäktig Herr Justitiarien Brygger, wid handen gaf, at
han af Kongl. Slots Rätten blifwit i hånke insatt för något mer än ätta
dagar sedan.

Härwid tillkänna gaf Herr Hof Auditeuren Edman, at han, å
Embets wagnar, varit närvarande i Kongl. Slots Rätten, under en

der förebåd undersökning emellan Gändriken wid Nerike och Wermelands Regemente, L. A. Sammarlund, Plagande, samt Acteuren de Broen, swarande, och at, enligt Kongl. SlotsRättens Utslag, som Herr Hof-Auditeuren nu inlemnade, De Broen den 5 i denne månad blifwit skuldig förklarad at uti häckte träda, med den underrättelse tillika, at berörde UndersökningsMål til des sluteliga afgörande til Kongl. Nedre Borg-Rätten blifwit förwift, samt at Protocolterne, så fort de blefvo renskrifne, i sådant affeende komma at Kongl. Nedre Borg-Rätten tilhanda såndas.

Herr Justitiarien Brygger inlemnade häruppå Höglof. Öfwerståthållare Embetets Protocolls Utdrag, som uplästes, så lydande:

"Utdrag af Protocollet, hållet hos Öfwer Ståthållare Ambetet
i Stockholm den 27 Julii 1790."

S. D. "J uårwars af Acteuren wid Kongl. Operan och Dramatiska Theatern A. J:son de Broen, uplästes en til Öfwer Ståthållare Ambetet af Källarmästaren på Beurs Källaren P. Ul. Stinson, förleden gårdag ingifwen skrift, ord ifrån ord så lydande: Inför Eder Excellens såsom den Kongl. Residence Stadens högstwördade Styresman, får jag härmedelst i djupaste ödmjukhet anmäla det wåld å allmän gato härstädes, som emellan klockan 8 och 9 om aftonen den 17 af innewarande månad mig öfwergått, föröfwadt af Premier Acteuren wid Kongl. Operan Herr de Broen."

"Händelsen, den jag erbjuder mig med ojäfaktiga wittnen lagligen styrka, om Herr de Broen emot förmodan skulle med nekande wilja öka sitt swära brott, är af följande sannfärdiga beskaffenhet."

"Stadens en del BorgerSkap hade öfwanberörde dag samlat i Högskolan, at beynga sin underdånigste glädje och frögd för Konungens då allmänt kunnig blefne stora och lyckeliga Seger öfwer Rikets Fiende."

"Et föremål lika så oskyldigt som upriktigt och wälmenande, och hwari hware redelig Svensk Man med ypperligaste glädje och tillfredsställelse deltog."

"Jag

"Jag kallades detta glada och muntra Sällskap något in på aftonen. Herr Cornetten wid Stadens Cavalleri Corps Isac Westman war den förste jag träffade, och med honom gaf jag mig i samtäl, då efter någon liten stunds förlopp, en af Trompetarne som höllo på at blåsa, trädde fram til Herr Cornetten och sade, at han ej längre wille fortsara. Herr Cornettens yttrande härwid war, at, endär han betalte honom borde han också blåsa; men Trompetaren nekade ån vidare, och Herr Cornetten förklarade af sådan ordsak, thet han måtte göra som han behagade; Trompetaren gick bort förmodeligen i det rum hwarest Puforna stodo; men Herr de Broen som jag föreställer mig at håndsewewis hafwa kommit i Högwakten bland Borgerskapet, och nu åhörde hwad emellan Herr Cornetten Westman och Trompetaren förelopp, utlåt sig efter Trompetarens bortgång, at det ej wore wårde säga något åt det folket; de gjorde icke mera ån de wille och låto ingen besalla sig; hwarwid åswen det yttrande Herr de Broen undföll, at intet Konungen kunde besalla dem."

"Jag, ganska förwånad öfwer i synnerhet detta sednare, swarade Herr de Broen härå helt saltmodigt, och ansåg det wara aldeles otroligt, at ej Konungen skulle kunna besalla sin Trompetare; men Herr de Broen, liksom förifrad, förblef wid sin förra utsago, och hade därwid den utlåtelse: nej, tag mig tusende djeflar kan det kan, och icke eller mig. Jag kunde ej annat ån anse Herr de Broens så besläffade utlåtelse med största misnöje, och sade förden skull åt honom: Herre, Ni talar dummare ån denna hund som står utmed öf. Detta swar uptog Herr de Broen illa, och utlåt sig, at om jag wore tolf alnar ifrån Högwakten, skulle han slå mig alt sönder, hwarpå jag åter swarade, at om han fortsor at påstå thet Konungen ej kunde besalla sin Trompetare, togo jag icke et enda ord tillbaka af hwad jag förr sagt. Jag skildte mig derpå från honom, och efter någon kort stunds förlopp, gick jag hem; men i anseende dertil, at jag såsom Cornett wid Stadens Cavalleries Corps, skulle, nästföljande dag den 18 Julii göra wakt, förfogade jag mig å nyo til Högwakten efter wid pass en times förlopp, at så höra innehållet af de ordres som woro för sistberörde dag gifne, och hwarom Officerarne wanligen lemna hwarandra tidig kunskap til et noagare iakttagande. Jag blef åswen wid detta tillfälle warse Herr de Broen, men

jag nämde icke et enda ord åt honom och han ej eller åt mig, utan sedan jag någon stund talat med Herr Cornetten Westman och några flere tillstådes warande, tog jag affsed af dem och gick åt mitt hem; men då jag kom til Storhyrkoporten wid Beursen, gent emot framledne Herr Borgmästaren In de Betous Egendom, kom Herr de Broen esier mig, utan at jag för under gåendet från Högwaktien och dit sedt honom, fattade mig i hand och wille förnä mig at där städnä, hwilket jag dock ej gjorde, utan fortsatte min gång och blef derunder af honom tilspord hwad han kunde hafwa gjort mig emot, efter jag swarat honom så infamt; äfwen som han, omedelbart therepå, och innan jag hndt säga något ord gaf mig et slag öfwer ansigtet, så at näsa och mund sprang i blod; öfwer hwilket otillbörliga förhållande jag blef ganska mycket förundrad, samt bdd til at med min läpp förswara mig emot hans widare wäldsamma anfall, intil des ankommit folk skilade honom ifrån mig. Jag satte mig straxt i en wagn och reste til Herr Politieästaren, Lagmannen och Ridbären af Kgl. Maj:ts Nordstjerne Orden, Wälborne Henric Liljensparre, wisade mig för Herr Lagmannen så illa medfaren som jag war, och anhöll om wäldswerkarens laglikmåttiga bestraffande: Och har jag sedermera fått weta, thet Herr de Broen ytrat sig i Högwaktien för än denna hänsdelse timade, at sådant ju skulle innan nästföljande Tisdag ske."

"Eders Excellence tåckes häraf nådgunstigaft inhämta, at Herr de Broen icke af hastig öfwerilning och i bråd skillnad, utan efter föregånggen öfwerläggning, och af berädt mod, i wrede öfwerfallit och förfölgt mig å allmän gata, samt thereunder genom slag tilfogat mig blånad och blodwite."

"Wid jämsförelsen af 20 Cap. 1 §. och 21 Cap. 7 §. Misshägnings Balken med 1 §. i Kongl. Förbudet emot otillbörlige excesser och bedrifter i Stockholm af den 4 Maji 1664 och flere Höga Författningar, har bemänte de Broen således gjort sig til swårt straff för sådan sin gjerning skyldig, hålft hwarje Medborgare ostridigt bör njuta hägn och beskydd, frid och säkerhet för sin person både i och utom hus, och mycken maqt therepå ligger, at uppenbara Lagbrystare, sådana som förstöra lugn och god ordning i och med andras wäldsamma ofredande å synnerligen fridlyste ställen, måge sådan sin djerfhet lagligen på det allvarsammaste umgäta, sig hetswe til wälförtjent näpst och androm til warning.

Jag

Jag vågar fördenksfull i djupaste ödmjukhet göra mig öfwerlygad, at Eder Excellence, som så ömt och ädelmodigt wårdar hwars och ens lagliga rätt, äfwen wid detta tilfälle behagar lemna sitt höga biträde til Herr de Broens i Lag grundade skynsamma bestraffande, på det, emedan brottet ännu är hos honom i friskt minne, han måtte få erfara tyngden deraf, och desto mer affräckas, at från andras skamsfulla ofredande sig afhålla. Beskaffenheten af ofwanberörde hans upförande i hela sin widd, lärer dock mera höra til wederbörande Actors, än mitt beifrande."

"Det är mindre i asseende på mig sjelf och mitt förördelande, som jag för Eder Excellence nedsläger denna aldraddmjukaste klagan, jag anser mig dertil skyldig för at få Herr de Broen öfwerlygad om sitt brott, och at genom Lagens kraft förmå honom, at för framtiden tygla sig inom sine gränstor, kufwa sin djerfwa tiltagsenhet och låta Medborgare gå ofredade, at sine oundwikelige angelägenheter föråttta. Mina göromål såsom Borgersman i widsträckt rörelse och handtering, tillåta mig icke at med Herr de Broen lägga mig i delo: Jag äskar icke eller för enskildt del af honom någon uprättelse, utan öfwerlemnar honom til lagen och Domaren, samt anhåller hos Eder Excellence i djupaste ödmjukhet, thet någon af Stadens Herrar Rikskaler måtte få i besatning at detta nu angifne mål emot honom behörigen och i laga ordning utföra, hwars under i händelse wittnen och bewis tarfwas skulle, jag will Herr Actor dermed understödja, samt jämwäl för öfrigt uppgifwa, hwad eljest kunde til nödig uplysning erfordras."

P. Ul. Simson.

De Broen anhöll härefter, at, öfwer dessa Källarmästaren Simsons klagomål, få med skriftelig förklaring i morgon inkomma, och at til den ändan, emedleriid erhålla del af ofwanberörde skrift; hwilket honom bewiljades; och blef således Simsons skrift, i sådant asseende de Broen tilstånd, med antydning, at deröfwer nästföljande dag, sin förklaring afgifwa, samt denna skrift då tillika återställa. Afträdde.

Den 28:de Julii 1790.

S. D. Til fullgörande af Höglofs. Öfwerståthållare Ämbetets förl. gårdag tagne försatning, instälte sig Källarmästaren Simson och Acteuren de Broen

Broen, hwilken sednare återstådte den med honom communicerade Simsons skrifteliga inlaga, til swar hwarå, de Broen inlemnade til Protocollet efterföljande skrifteliga anförande: "I anledning af Källarmästaren Simsons beskyllningar, som han inför Eder Excellence mig gjort, at hafwa på öppen gata, efter öfwerläggning och med berädd mod, honom slagit, får jag aldradmirulast här inför Eder Excellence mig förklara, och skall följande sannfärdiga berättelse wisa mitt klanderlösa upförande."

"Den 17 Julii hade jag den äran at af Herr Cornetten Isac Westman blifwa i waktens inbuden, at der dricka Konungens skål, och wara Wittne til den glädje som lyste fram från dessa redeliga själar, som på så utmärkt sätt med Pufkor och Trompetar stråde den dagen då Konungen wunnit Seger öfwer den Ryska Skårgårds Flotian: Min själ wardt genast uplyst och min lilla Pegas wille icke bära mig wid jorden; Jag började straxt sjunga Konungens lof, och wersar tröto mig icke, ehuru jag aldrig lärt at rimma: Jag tilwänt mig derigenom de Herrars wänskap, som den dagen woro på wakt. Under det denna glädje påstod, kom Källarmästaren Simson in i Högwakten. Trompetaren Herr Ryberg stiger då fram til Herr Cornetten Westman med utlåtelse at han ej orkade blåsa mera, hwarpå Herr Westman swarade: nå det blir derwid; och som jag stod bredwid Herr Westman, hade Herr Simson den utlåtelsen: Betalar du intet de Söhndarne."

"Som den der sjelf tjenar Konungen, och af aktning för Herr Riks Marskalkens Fullmägt, förtröt detta mig något; hwarföre jag på en höfelig facon swarade Herr Simson, at man borde gå wacker tilwäga med sådant folk, då de äro öfwerlästade, och at den som känner detta Instrument, wet at det icke låter twinga sig, och at ej en gång Konungen kan twinga dem at blåsa sedan lungan är matt och organerna uttrömda, samt at ingen privat kan twinga detta folk at blåsa, om icke de sjelfwe wilja dermed förtjena sig en handpenning; hwarpå Herr Simson knapt tillät mig at tala ut, förrän han swarade mig: Zerre, ta mej djefweln ni har mera wett än den hund der står, och om Konungen will skall både Ni och de spela på Päckaretorget. Ja Herre, om der wore en Theater, och med samma skål skulle han då låta er skänka in win där. Herr Simson swarade: å hut Så, hur har ni

(2:dra Utket utgifwes om Måndag.)

kom

kommit hit? det lärer wara för at snugga er til några glas pounsche, och ni lär wäl krypa härifrån i qwäll; då Herr Cornetten Westman tog mitt partie och sade: jag har budit honom hit. Detta kostade nog på mig at höra af Simson, som den dagen ej war på wakt; jag bad honom derföre wänligen, at han ej skulle hafwa grofwa utlätelser emot mig på et ställe der jag ej kunde förswara mig, och fast jag ej wore mer än en Comediant, hade jag ändå lika så mycken ära i själen som Herr Simson. At ni är Comediant, Herre, swarade han, behöfwer ni intet säga mig, ty jag har skrattat mången gång at er för min plåt, och jag undrar at ni får wara i hederligt folks sällskap; dessa utlätelser af Herr Simson uprörde mitt blod och satte det i gäsning; men jag kom ändå ihåg på hwilket ställe jag stod; bad honom derföre gå med mig tolf steg utom Borgen, men oagadt han heter Simson wägade han det icke. Jag sade intet mer än de orden: Herre! wi råkas. När Herr Simson för andra gången gick från Högwaken, gick jag samma gån; med, ej i tanka at slå; jag gick således til Herr Simson, tog honom i handen och sade: Herr Simson låt oss bli wänner i det sällskap der ni nyss chicanerat mig; Jag är icke född för at råta försnådelser, utan kom låt oss dricka på saken och bli wänner: hwarpå Simson stötte mig i bröstet med wänstra armbogen, så at jag hölt på at mista andan, så gande tillika: hut, Sacramentskade Så: derpå slog jag honom wid örat, så at Peruquen flög af: at mine fingerändar äfwen då torde råkat hans näsa, så at den gick i blod, kan wäl wara möjligt. Herr Simson tar då sin kåpp och syster efter at gifwa mig dräpplag; men som jag låt min wänstra arm, för at sauvera mitt hufwud och ansigte, taga emot slångarne, så fick jag Gud ske lof intet dräpplag."

"Sedan min arm hade fått så många slångar den behöfde, wände jag mig om, skar Herr Simsons kåpp honom ur handen, kastade min kåpp ifrån mig, och frågade Herr Simson om han wille sluta, hwarmed han ock war nögd. Wi skildes åt, hwar och en gick hem til sitt."

"Af denna sannfärdiga berättelse, torde Eders Excellence finna, at jag upfördt mig som en hederlig och läck karl ägnar och anstår, och wägar jag hoppas, at Eders Excellence wäl finner, at jag ej öfwerfallit, men blifwit öfwerfallen, och at jag på den grund, nådguunstigast och rättswilligen blifwer för brott frifallad."

A. J. son De Broen.

Rållarmästaren Simson förklarade, det han kunde med vittnen i bewis leda, at de Broens anförande om sakens förlopp och beskaffenhet wore ogrundadt, och at deremot alt så förelupit, som Simson uti sin skrift andragit, hwilket han sig åberopade, med förmodan, at han derwid icke hade något at tillägga.

Öfwerståthållare Embetet fant denna sak wara af sådan beskaffenhet, at Rållarmästaren Simson, som å Acteuren de Broen, för öfwerwäld å allmän gata, påstått answar, ågde, i händelse han denna sin talan fullfölja will, at honom derföre wid Kongl. Borg Rätten, såsom behörigt forum inståmma och tilsala, bäst han kan och girter; hwilket munrelingen affades, jämte det at Simson förståndigades, at uti detta mål, såsom et enskildt twiste ämne emellan Simson och de Broen, til sakens beifrande, hwilken ännu är outredd, icke kunde enligt Simsons begäran, någon särskild Actor Publicus tillsförordnas. Afsträdde. Ut och dagar som förefrefue stå.

På Befallning.

JOH. ULR. TEUCHLER.

Efter upläsandet häraf, anmärkte Herr Justitiarien Brygger, at, å Rållarmästaren Simsons sida, i anseende til klagomålets utförande, icke wore något mera at tillägga, utan at förloppet af de Broens öfwerwäld warit sådant, som det af Simson, inför Höglof. Öfwerståthållare Embetet blifwit öfwerklagat, förbehållande sig endast Herr Justitiarien, at om de Broen, emot förmodan skulle fortfara uti förnekandet häraf, honom då med vittnen derom få öfwertryga.

Acteuren de Broen tyckte sig nog underligt förekomma, at Simson, som inför Höglof. Öfwerståthållare Embetet, af feighet eller ädelmod, förklarar, det han emot de Broen icke wille något talan för egen del fullfölja, litwål nu, och under glömska häraf, trädde fram som hans ållagare å nyo, hwarwid Herr Justitiarien anmärkte, at Simson icke annorlunda än wilkoreligt aflått från sin talan, om nämligen, då fråga war om öfwerwäld på allmän gata, någon Actor Publicus skulle blifwit förordnad, eller welat åtaga sig at inför Domaren bereda de Broens den bestraffning, som han förtjent, men då hos Höglof. Öfwerståthållare Embetet sådant ännu icke skedd och de Broen, för allmänna säkerheten,

heten, icke borde undgå, at genom tyngden af straffet låna högden af sin förbrytelse, så ansåge Simson det vara sit åliggande, at hos Kongl. Nedre Borg Rätten fullfölja den emot de Broen anstälde talan.

Acteuren de Broen invände häremot, at om ock Simson på sådant sätt skulle kunna å nyo blifwa de Broens wederdeloman, han ändå, såsom i hånke inmant, och det för en annan, och med detta mål icke gemenskap ägande, emot honom uppgifwen förbrytelse, icke kunde förpliktas at emot Simson i swaromål ingå, anhållande det Kongl. Nedre Borg Rätten således wille i sinne öfwerwägande taga, om icke de Broen nu mera, och sedan wid Kongl. Slots Rätten, genom hwars åtgärd de Broen blifwit til arrest skyldig förklarad, redan skall blifwit utredt och bewist til hwad ringa fel och förseelse de Broen wore saker, kunde få sin frihet åter, och at, om detta, emot de Broens förmodan, icke anse norlunda kunde ske, det åtminstone måtte honom bewiljas, då han för sin person stälde saker och wedershäftig borgen, hwartil han genast wore beredd, och trodde de Broen denna des anhållan förtjena något affeende åfwen i anseende til den för de Broen högst önnande omständigheten, at hans hustru, omgifwen af flere små barn, af bekymmer och oro öfwer de Broens olyckeliga belågenhet, kunde taga sig någon skada.

Herr Justitiarien Brygger ansåg de Broens omwillkorliga åliggans de vara, at genast, och utan affeende på des föregifwande, ehwad han är håktad eller fri, i swaromål ingå, dertil förbunden af Lagens tydeliga förefrist i 11 Cap. 10 §. Rättegångs Balken, som bjuder; at i brottmål bör then som låres til, genast å Rättens bud til swars komma; Och som Simson emot de Broen icke gjordt något påstående om sakershet å des person, det han icke eller nu utlade, så trodde ock Herr Justitiarien sig icke behöfwa göra någon anmärkning wid de Broens anhållan at warda ur Arresten endtledigad. Parterne astrådde.

Resolverades.

Det kan Kongl. Nedre Borg Rätten i anledning af de författningar, i stöd af hwilka Kongl. Slots Rätten låtit i hånke insätta Acteuren de Broen, jämförde med Kongl. Brefwet, af den 27 April 1750, icke bifalla hans nu gjorde anhållan, at emot personlig borgen warda ur hånket lösgifwen, åliggande de Broen, i förinågo af 11 Cap. 10 §. R. B.

at emot Kållarmåst. Simson, på hwars här anmålde klagan, de Broen från Högvalten til förhör nu blifwit inståld, genast i swaromål ingå; emot hwilket klagan, för Parterne åter inkallade, assagt, de Broen misnöje anmålde, med den tillägning tillika, den han önskade måtte i Protocollet så inskrifas, at, oakadt den olyckeliga ledighet han nu på någon tid haft, at sig deruppå betänka, han likwål ännu icke hunnit begrunda eller rätteligen förstå ur hwad skäl Kongl. Slots Rätten kunnat förklara honom skyldig til Arrest, och tillika sedermera förklara sig för obehörig Domstol i målet; och då sådant, efter de Broens tanka, i ansenlig måtto verkade på den tid, inom hwilken han skäligen borde wänta sitt öde genom Dom afgjort, så kunde han icke eller innehålla med den oro och smärta han deröfwer inom sig kände, at han, genom et sådant steg, säge sin arrest förståndigades, at, i den händelse, han trodde sig i något måtte wara förnär skedd, han altid ägt och ägde för sig öppet, hos Öfwerdomaren i laga ordning derå rättelse söka.

Häruppå anmålde de Broen, at då han nu borde afgifwa sin förklaring öfwer Simsons klagan, han icke hade något at tillägga den, af de Broen, redan förut til Högloft. Öfwer Ståthållare Embetet ingifne, den han til alla delar återopade, och hwilken, efter de Broens tanka, för Simson borde göra tillfyllest, hålft den innehölle de Broens rena och ofonstlade erkännande, at han werkeligen, som hans ord föllo, gifwit Simson skyld, för det han warit nåswis, och at det nu således dem emellan blott ankomme på Dom i saken; men Herr Justitiarien Brygger anmärkte, huru som de Broen, uti sitt föregifne ofonstlade erkännande, likwål förteगत de omständigheter, som föregått det å Simson öfswade wåld, och som i synnerhet utmärkte brottets grofhet, at nämligen: de Broen med berådt mod, anfallit och slagit Simson på allmän gata, samt honom blodwite tilfogat, och at således för Simson wore nödigt åfwen därom med wittnen öfwerlygga de Broen; i hwilket äffwende Herr Justitiarien upgaf Bryggarne Isac Westman och Lorenz Westman Abrahamson, Tobaks Fabriqueuren Johan Dandanelle samt Kryddkrämaren Otter, anhöllande Herr Justitiarien, at som någre af desse wittnen-woro ur Staden bortreste, och på någre dagar ännu icke återförwäntades, med målet måtte anstå til i dag åtta dagar.

Acten-

Acteuren de Broen sade, det han wäl icke trodt sig behöfwa någre wittnen å sin sida, men som det syntes, som skulle Simson nu frångå hwad han förut i sin klagoskrift likwäl erkländt, at de Broen icke först skall öfwerfallit Simson, utan fattar honom i handen, och blot welat förnä honom at stadna, så, och til Simsons öfweringande så wäl derom, som at Simson först stödt til de Broen för bröstet, förbehöll sig de Broen jämwäl wittnens hörande, om hwilkas inställande han self wille besörja, til den dag som kunde utsättas.

Parterne underrättades at målet komme at åter företagas den 20 i denne månad, dertil så wäl å Simsons, som de å hans sida upgifne wittnens kallande, skulle föranstaltas. De Broen blef åter til Högwaktens afförd, och Herr Justitiarien Brygger afträdde. Ur och dag som före Kristwit står.

Efter Befallning
A. LILJEBERG.

S. D. Sedan Kryddkråmaren här i Staden L. M. Lavin til i dag undfätt stämning å Acteuren Abrah. de Broen, angående at som de Broen om astoneu den 21 nästlidne Julii i sock och farnöte med en af starka drycker wäl plågad menighet, under utöfwande af åtskillige oordentligheter och exceser på gator och torg, jämwäl emellan klockan 9 och 10 om astoneu å Norrmals Torg med slagsmål öfwerfallit Lavin, samt honom blånad och blodwiten tilfogat; det altså de Broen måtte laasien umgälla detta sitt brottsliga förhållande; så har Acteuren de Broen, som til följe af Kongl. Slots Rättens Utslag, af den 5 i denne månad, för åtskillige uti et derstädes förewarande undersökningsmål emot honom inslupne beswärande omständigheter, blifwit i häkte insatt, ur Arresten omgenstämning anhållit å Kryddkråmaren Lavin, med påstående det måtte Lavin, för det han inför Högloft. Öfwerståthållare Embetet uti ingifwen skrift, på et de Broens heder och ära i öminaste måtto rörande fått, skändeligen och oförskändt beljugit de Broen, anses skuldig til samma straff som Lavin i samma skrift å de Broen påstått, förbehållonde sig Parterne, å ömse sidor, öppen talan uti allt hwad med desse mål gemenskap äger, samt ersättning för Rättegångs kostningarne; och ha-

de, i anledning här af Kongl. Nedre Borg Rätten från häftet i högval-
ten låtit uphämta Acteuren de Broen, som i närvaro af Klaganden,
Kryddfrämaren Lavin, biträdd af Notarien wälsbetrodde Conrad Jo-
han Barlede, således förekom, hwarwid Hof Auditeuren Adol och Hög-
aktad Herr Gustaf Edman jämwäl war tillstådes.

Efter Stämningarnes upläsande, anmärkte Acteuren de Broen, at
Kryddfrämaren Lavin, såsom sjelf klagande, förmodeligen icke behöfde
någon Fullmäktig för at söka sel der de icke funnos, eller at, genom en
med konst emot honom anlagd Rättegång, på något sätt kosta skugga på
de Broens ofskuld, hwarom han sjelf wore lika öfvertygad, som den
ester hans tanka, under loppet af undersökningen, nogsamtt wulle ådaga-
läggas, och at i den delen åter, som Lavin sjelf, ester de Broens up-
gift och tagne genstämning, wore brottslig, honom, icke mera än de
Broen, ester lag wore tillåtit at af Fullmäktig sig betjena, ester som
ändå, den af dem, som hade en ren sak, alltid blefwe, så wäl genom
Domarens beslut, som allmänhetens omdöme, sluteligen fri förklarad,
hwadan och de Broen icke wille uti målet sig vidare inlåta innan La-
vin, lika oförskräckt som de Broen ensam och utan fullmäktig, inför
Kongl. Nedre Borg Rätten gittade göra honom et rent och ofkonstladt
möte.

Notarien Barlede erindrade härwid, at i den delen som hans Hus-
wudman wore sjelf klagande, kunde honom icke wägras, at jämwäl ut-
tan egit inställande, genom Fullmäktig sin talan utföra, och at åter så
som swarande, och af de Broen i bråttmål genständ, honom wore of-
betagit, då han sjelf tillstådes komme, nyttja Fullmäktig til biträde i Rät-
tegången, en förman lika öppen, äfwen för de Broen om han så åstun-
dade, men de Broen förblef wid sitt påstående, med anhållan om Kgl.
Rättens Utslag. För Parterne, som således togo afstråde, blef wid återins-
tällandet

Utslagde

Det Kongl. Nedre Borg Rätten, med anledning af XV Cap. 1 §.
Rättegångs balken pröfwar skälige bewisja, det må Kryddfrämaren La-
vin, endr han sjelf i egen persan, hos Kongl. Rätten tillstådes komuer,
af Fullmäktig sig betjena, til biträde i Rättegången, och åligger det all-
så Acteuren de Broen, som af sådan förmon jämwäl har at sig be-
gag-

gaana, om han så åstundar, utan afseende på denna intvåning emot Lavin uti svaromål ingå, hwaremot de Broen misnöje tillåna gaf.

Häruppå anmålte Kryddkråmaren Lavin, at öfwer des nu til Kongl. Nedre Borg Råttan instämde klagan emot Acteuren de Broen, redan wid Höglof. Öfverståthållare Embetet förevarit undersökning, den och Lavin, under återopande af hwad han derstädes til sin talans utförande, skrift- och munteligen anfördt, inlemnade.

Acteuren de Broen anmärkte, at det wore just för de af Lavin derstädes emot de Broen, kittsligt och oberäknsamt gjorde, swära och återdriga tilwitelser, hvarsföre Lavin, efter genstämning, inför Kongl. Nedre Borg Råttan, borde swara, och at för öfrigt de Broen, i afseende på des förhållande, det Lavin öfverlagat, redan afgifwit des förklaring lika enkelt och kort, som de Broens offuld, efter des förmenande, genom de flere redan afhördte vittnen, widlöftigt wore ådagalagd.

Höglof. Öfverståthållare Embetets sista dagarne af nästlidne Julii månad uti detta undersökningsmål, hållne Protocollet, uplästes, så lydande:

Utdrag af Protocollet, hållit hos Öfver Ståthållare Ämbetet
i Stockholm den 27 Julii 1790.

E. D. **U**ti en til Öfver Ståthållare Ämbetet ingifwen Skrift, andrager Kryddkråmaren här i Staden L. M. Lavin, at Acteuren de Broen, skall, utom de af honom tid efter annan utöfwade wåldsamheter å Medborgare, sistledne Onsdag eller den 21 i denne månad, då de Rike:s Fiender fräntagne Tropheer infördes, på allmän gata i en församlad pöbels närvaro med hugg och slag öfverfallit Lavin, gifwit anledning til upror, såsom anförare satt sig i spetsen för en uprorisk pöbel, derigenom förstört den allmänna glädjen och det allmänna lugnet, kränkt den frid Konungen sitt folk swurit hafwer, samt utöfwat wåld; för hwilket hans förhållande och til förekommande af lika så beskaffade handelser, högst farlige för Konung och Medborgare, Lavin förmenar och påstår at de Broen gjordt sig skyldig til et swårt straff: angifwandes at de Broens upförande varit sådant, at då på astoneu flockan emellan

Jan 9 och 10 omförmålste dag et försträckeligt speil upstått å Norrmalmns Zorg, hwarest Lavins salubod är belågen, och Lavin deröfwer försärad, från boden utgått, hade han å torget blifwit warse en sammanskockad menighet, samt Accuren de Broen i handgemång med 2:ne karlarz i anseende hwartil Lavin, såsom kånware af de Broen, trängt sig fram til honom, i den åkt och wålmening at rådda honom från en ester Lavins tanka öfwerhängande fara, samt fördensfull wånligen bedt honom draga sig deruut och åtfölja Lavin hem i hans hus; deremot de Broen likwål släppt sine ofwan omförmålste wederparter och fattat uti Lavin med utlåtelse: Hår är ock en Swenssk Ryß, samt derunder giwit honom tvåanne lindpustar, hwaraf Lavin skall dignat neder, hans wånstra öga upswållt, och 2:ne blodwiter blifwit honom tilfogade; hwarefter och enår Lavin hunnit sig upresa, de Broen med slag på slag af sin i hand hafwande läpp, skall förfölgt Lavin til Boden, secunderad af Pöbel, som uppå de Broens inrådande, rusat dit in och hotat taga lifwet af Lavin samt hans egendom spoliara, hwilken hotelse af en med stenar och pålar försedd Pöbel gjordt, at Lavin tagit flykten, så at han, glad at med lifwet hafwa undankommit, och at endast hans hatt blifwit et rof för de Broen och hans sällskap, lämnat alt til sköfing; men Lavins wänner, som tillkommit, hade dock tillåst dörren til boden, hwarigenom Lavins egendom från wåldswerkarena och en uphissad pöbel blifwit fredad; Och efter det de Broen jämte Pöbelen, en stund, med oqwåden och hotelser at huset nederriswa, therutanföre sig uppehållit, hade de ändteligen gått sina färde. Och alldenstund Accuren de Broen, på fått ofwanberördt är, skall utspridt rykte bland menigheten at Lavin wore en Swenssk Ryß, uphissat den samma, at jämte sig utöfwa wåld å ollmån gata och i hus, samt therå med hugg och slag Lavin öfwerfallit och blodwiten tilfogat; Fördensfull påstode ock Lavin, at de Broen i förmågo af 6 Cap. 5 §. och 21 Cap. 7 och 8 §§. Miffa. Bollen gjordt sig til syds straff af fyratio par, uti slag af parer, skuldig och således nu til en början borde tråda i hånne; bifogandes Lavin wid denna sin ansökning en af Medecina Doc'oren och Provincial Medicus Wertmüller honom meddelat Besikning Arest.

"I anledning af sådana skagomål, och til anställande af behörig undersökning deröfwer, hade ock Öfwer Ståthållare Embetet til i dag lås

(3:die Aftet utgives i wo:gon.)

ett uppkalla Aeteuren Abraham de Broen, som til följie deraf, wid nu sedt uprop, i närvaro ej mindre af HofAuditeuren Edman, än Klagganden, Kryddfrämaren Lavin, sig inståldte."

"Til en början uplästes altså ofwan intagne af Lavin ingifne skrift, jämte den derwid bifogade, förut omnämnde besigtningens Attest, så lydande: At Kryddfrämaren Herr Lars Magnus Lavin, Onsdagen den 21 Julii, klockan 10 om aftenen, befants hafwa en blånad med swullnad omkring wänstra ögat, twänne bulor i hufvudet, och en contusion i nacken och i wänstra sidan, intygat på Embetes Ed. Stockholm den 23 Julii 1790."

Carl Wertmüller.

Med. Doctor och Provinc. Medic.

"Aeteuren de Broen, hwars förklaring öfwer allt detta nu åskades, fant den af Lavin ingifne klagoskrift innefatta så många och swåra puncter och beskylningar, at de Broen misstrodde sig kunna beswara och wedertlägga dem alla i den ordning, och på det sätt som han önskade och til hans rättmätiga befriande närmast öfwerensstämdes; dock wille de Broen sådant allt, så mycket honom möjligt wore, fullgöra. Han anförde således, at han så mycket mer wore förundrad och bestört, öfwer de af Lavin honom tillagde tilmålen, som han icke allenast ifrån den tid han sielf ståt i Kryddbod, då Lavin jämwäl haft samma yrke, varit hans ungdomswån och bekant, utan ock allt sedermera om honom hyst den bästa och fördelaktigaste tanka, samt beständigt fortsatt den gamla wänskapen; i anseende hwartil de Broen ock, som nu i sednare tider aldrig kändt Lavin för at wåra Swenssk Nyß, på morgonen omförmålte dag, budit Lavin på en bål Pounsche, den de om aftenen på Engelska Källaren skulle förtära: At Lavins beskylning, som skulle de Broen med wåld hafwa öfwerfallit åtskillige personer, wore så mycket mer ogrundad, som han derföre icke blifwit anlagad, det han ock förmodade wåra hos Öfwerståthållare Embetet bekant: At han icke eller widkländes at på gatorne hafwa upwåckt och åstadkommit något straffbart owäsende och skrik, så wida det mot hans förmodan icke ansågos brottligt, at til betydande af sin glädje öfwer Konungens seger, ropa Hurra, Leswe Konungen, och sjunga Gustafs Skål, deraf dock efter de Broens tanka, någon i Lavins granskap torde finna sin tilfredsställelse, öfwer wår nyß

förut öfvergångne olycka, rubbad och störd: At de Broen icke eller, efter hwad Lavin påstått, läkat med sig eller församlat någon pöbel, hwilket ord de Broen ansåg orått nyttjadt, hälså de Personer, som wid å fråga warande tillfälle medfölgt de Broen, icke varit andra än sådane, som med tiden blefwe thet samma eller något dylikt som Lavin och de Broen nu woro, eller ock, som är det samma, sådane som Lavin och de Broen fordrom varit; warandes sådan pöbel styrkan i Landet och dem som förskaffade Lavin och de Broen sådan, samt at de Broens förhållande med dese Personer icke varit annat, än at öfveringga dem om Konungens godhet och intala dem til wördnad för honom, såsom erkänsla för den nåd, hwaras de Broen lefde; och förnekade de Broen aldeles at på minsta sätt hafwa öfverfallit eller ofredat Lavin, som twifwelsutan wore af några de Broens wänner upfatt och lockad, at anaripa honom på sätt nu skedd, therifrån de Broen begärte at Lavin således wille afstå, då de å nyo skulle blifwa wänner."

"Widare förklarade de Broen, at då han af någon sin bekant sist ledne Onsdag uti Staden sådt weta, det de af Konungen eröfrade Fanor samma dag skulle införas, hade han i glädje deröfwer, insunnit sig i Högwakten wid Slottet, och med sina bekante af Borgerskapet därstädes förlustat sig och druckit; hwarefter han utgått bland den församlade menigheten, och af Fanornes åsyn uprörd, beghnt förmana de kringstående at komma ihåg och wörda den Konung som stridde för Landet, då en ganska stor del af Folkhopen, som öfwer detta de Broens tal betygat sin förnöjelse, sjelfwilligt åtfölgt honom, icke allenast ned åt Engelska Källaren, dit han sig begifwit, och hwarest han med sine wänner druckit Konungens skål, deröfwer Folket utanför medelst hurra ytrat ytterligare förnöjelse, hwilket gifwit de Broen anledning, at råcka ut genom fenstret til dem, några glas Öl och Punsch, utan ock derifrån up i Kyrkobrinken, utan at de Broen förmått skilja dem ifrån sig, eller hindra deras hurrande utanför et och annat hus derstädes; hwarför ock de Broen hela aftonen af samma sällskap blifwit beledsagad på alla ställen, ther han sig insunnit, och följakteligen jämwal på Norrmalmus Torq, där efter hwad de Broen sig påminde, Kryddkrämaren Lavin, ungefär midt för Apotheket Lejonet, kommit springande de Broen til möte, midt igenom Folkhopen, och fattat de Broen i bröstet, då Lavins åsigt likwål

wål, efter hwad de Broen sjelf förmodade, icke warit elak eller någon annan, än at hjälpa de Broen ifrån folkmängden; och medgaf de Broen at Lavin til åfwentyras därunder af någon i de Broens sällskap kunnat få et eller annat slag, det de Broen likwål icke anmärkt, eller ock at de Broen sjelf, som med wåld måst bereda sig rum, oförwarandes och emot sin wilja kunnat tilfoga Lavin någon skada; warandes emedlertid den beskollning han de Broen tillagdt, så grof och swår, at om den kunde bewisas, de Broen därföre ej mera kunde tjena Konungen. I öfrigt ansåg de Broen den af Doctor Wermuller til Lavin utgifue besiggningsattest för oriktig och af intet värde, hålst StadsPhysicus och StadsChirurgus woro de råta Personer, som inom Staden ägde at meddelas sådane bewis, om de skulle wara gällande."

"Härtil swarade åter Lavin, at han wore för gammal at, til ansållande af desse klagomål, hafwa af en eller annan person låtit sig försleda, och at han, som af de Broen blifwit slagen och ofredad, derföre sedt sig föranslåten å honom begära straff, så mycket mer, som Lavin genom denna händelse icke allenast såge sig förolämpad til sitt namn och rykte, utan hans Hustru åfwen, af förskräckelse hårdfwer, skall blifwit illa sjuk; försäkrandes sig åga tillräckelige vittnen och bewis at binda de Broen til den emot honom gjorde angifwelse."

"De Broen swarade åter, at hans Hustru, i anledning af hwad nu förelupit, wore i samma belägenhet som Lavins; Och som Lavin efter de Broens å nyo yttrade mening, ofseibart wore förledd, så trods de de Broen ännu, med kånedom af Lavins goda hjerta, at de kunde förlikas; men om Lavin sådant vidare afflog, påstod de Broen at Lavin borde sagligen bewisa alla klagopuncterne i sin skrift, och at HofAuditeuren i sådan händelse måtte biträda de Broen, såsom warande i Konungens tjenst, och hans rätt wid wederbörlig Domstol i akt taga."

"Härwid anmärkte HofAuditeuren til de Broens underrättelse, at hans närwaro härstädes icke wore i annan affsigt, än at afhöra ransalningen, för at om förstoppet deraf kunna underrätta Riksmarskalks Umbebet, samt i öfrigt härwid tilse, at de Broen finge til gods de i sag förreskrefne råtegångs förmåner; men at då fråga wore om biträde för de Broen wid wederbörlig Domstol, hwillen för de Broen woro Kgl.

Borg Rätten, kunde Hof Auditeuren så mycket mindre biträda honom, som han derstädes wore den, som borde föra Action emot honom."

"De Broen anförde derefter, at Lavin sjelf, wid något tillfälle, då han råkat Politie Gevaldigern Witting, skall för honom ytrat sig at de Broen i fråga warande aston icke rördt Lavin, utan at en honom oländ karl, klädd i buldans räck, skall varit den som honom öfvers fallit, hwilket ytrande således uppenbart wore stridande emot Lavins nu anförde klagomål."

"Häremot inwände Lavin at hans mening härom blifwit orätt fattad, och at den omsformälte karlen med buldans räckten varit en af dem, som intrusat inom disken i Lavins Bod, hållt flere af dem, som samma aston åtfölgt de Broen, varit så oregertlige och ofyrige, at efter hwad Lavin sjelf anmärkt, Herr Lagman och Politie mästaren mött folk mängden, sörgåfwes befallt och tillsagt dem at åtskiljas och uphöra med sitt ropande; förblifwandes Lavin i öfrigt wid hwad han emot de Broen angifwit."

"De Broen, som sade sig äga Spisquarters Privilegier, och sålunda tilstånd at sjelf blifwa Borgare här i Staden, enär han sådant kunde åstunda, förmodade det hwar och en borde anse så mycket orimligare, at han kunde öfversfalla någon Borgersman, som han med de fläste bland dem wore länd, wiste deras tänkesätt emot Konungen, och wille kysa spåren efter dem, då de woro i Konungens tjenst; hwarwid ock Lavin ytrade sig, at den Borgare som icke tänkte årligt, borde aldrig pådraga sig Jackan."

"På tillfrågan, uppgaf Lavin härefter såsom vittnen å sin sida til de Broens öfverlygande: Guldsmeds Gesällen Jacob Konander, Contoires Berjanten Fredric Winberg, Hofflagaren Carl Fredric Montan, Hof Capellisten Johan Magnus Jellberg, Kryddkrämaren Daniel Rönnow, Ur Fabriqueuren Norling, en hos Doctor Wertmuller i tjenst warande Jungfru, Enkan Konanders Döttrar, samt en Piga hos Fru Marcadet, af hwilka personer Lavin sjelf i dag med sig upptagit Winberg, Montan, Kjellberg och Rönnow, dem han för densfull anhöllt måtte afhöras."

"De Broen, som emot desse vittnen icke hade något jäf at anföra, begärte åter å sin sida, at wederbörande Politie Berjente, som twifwels- utan

utan samma afton varit å Norrmalms Torg närvarande, och åsedt föreloppet af den öfverklagade händelsen, måtte få intyga, huruvida de Broen til Lavins angifvelse kunde vara skyldig, samt at åfvenwål, i enahanda ässeende, Murgesällerne Anders Stenholm och Eric Brandström, hvilka såsom wid samma tilfälle å Torget närvarande, Murmåstaren Kolmodin för de Broen namngifwit, kunde warda upstående och hörde."

"Öfwer Ståthållare Ambetet förekallade härefter hwar efter annan af de utaf Lavin upgifne vittnen, som utan Ed hördes och förekom."

"1:o Contours Betjenten hos Herr Commerce Rådet Roschell, Fredric Winberg, som författat en skriftelig berättelse så lydande: At sistledne Onsdags afton den 21 i denne månad, Acteuren de Broen, i sällskap med en myckenhet människor, efter det de samma å andra stället owäsende förordskafat, jämwäl å Norrmalms Torg flockan emellan 9 och 10, hållit et förskräckligt owäsende, samt åfwen ock efterjagat en person, under namn af Swenssk Ryf, hwilken sedermera förmärktes vara Herr Lavin, i synnerhet som jag, efter inkomsten i des bod, den jag jämte Herr Rönnow och Ohman igenläste och ifrån pöble hopen befriade, som jämwäl där til någon del sig insunnit, fick förnimma; och som menigheten et förskräckligt owäsende där utanföre höllo samt sökte Boden och Huset bestorma, altså warder detta til sannfärdigt betyg däröfwer på begäran meddelat. Stockholm den 24 Julii 1790.

Sr. Winberg."

"Til widare uplysning af denna berättelse, som ansågs mindre fullständig, tillade Winberg på honom derom gjorde frågor, at han wid omförmålte tilfälle kommit gåendes från Staden öfwer Slagtarhus bron, och derifrån anmärkt den församlade folkmängden komma öfwer Norrebro up å Norrmalms Torg, liksom i affigt at besöka Opera Källaren, der wid Acteuren de Broen efter Winbergs anmärkning, ock medfölgt hopen, ehuru han likwål icke varit den första i ordningen, utan stundom hast några fram för sig; At Winberg, som emedlertid närmare avancesrat upp emot Torget, då den församlade menigheten kommit tillbaka från Opera Källaren til Apotheke Lejonet, der de wändt om eller stadnat, blifwit warse en Man springandes in i Lavins Bod, dit åskillige af det sammanskockade folket honom förfölgt, som wäckt Winbergs up-

märksamhet, så at han ute på Torget förfrågat sig hwem samma person wore, derpå honom blifwit swarat, at det wore en Swensk Nyß, som skulle slå, hwilka ord, under starkt hurrande, folket på torget utropat och ofta förnyat; At Winberg fort efter dock sått weta det Lavin sjelf varit den, som på nyß berörde sått blifwit estersatt och försögd; men Winberg hade icke anmärkt, huruwida Acteuren de Broen warit en af dem som förfolgd Lavin til boden eller dit ingått, ej eller när eller af hwem Lavin på Torget blifwit slagen, ej eller om de Broen varit den, som orsakat och forfsatt de starka ropen af hurra, och: Slå den Nyßen, som ibland Folkmängden ouphörligen skallat: At de Winberg okände Personer, hwilka efter hwad förr omnämt är, intrusat i Lavins bod och kunnat wara 6 a 8 til antalet, derstädes likwäl icke gjordt något öfwerwåld, utan utgått derrifrån, då åtskillige Lavins bekante och deribland Åfwen Winberg sjelf, som emedlertid instått sig i boden, dem derom tillsagt, och därefter tillutit dörrarne til den samma, utan at folket utanföre sökt sådant hindra vidare, än at de, då dörrarne til hälften warit tillagne, försökt at dem å nyo uptränga, det de likwäl icke förmått; Skolandes Winberg sedermera icke förmått at folkhopen öfredat Boden eller Huset med stenars kastande eller på något annat wåldsamt sätt, icke eller at de ropat på wåld och mord utanföre på gatan, utan ewårt om genast bortgått.

2:do Hofflagaren Montan: At han, som jämte flere personer samma afton varit hos Lavin i des rum inåt gården på besök, blifwit af Lavin som varit neder på gården, nedropad och undermåttad om det starka skrikande och buller, som å Norrmalms Torg ibland den dit ankommande menigheten uppstått, hwilket förantått, ej mindre Lavin än hans gäster, at begifwa sig ut, för at efterfråga ordsaken och anledningen der till, då Montan likwäl af sådan anledning blifwit den sista, at han någon stund sysselsatt sig med at upleta sin hatt, så at Montan icke haft tillfälle anmärka föreløppet och sammanhanget bland den utanföre Apotheket Lejonet då stående folk mängd, förr än Lavin, klädd i en tröja och utan hatt, kommit derrifrån tillbaka springandes in i sin bod, då Montan wäl sedt de Broen wara med bland den församlade menigheten, men icke at han varit den, som tillfogat Lavin hugg och slag. Montan hade ock anmärkt, at åtskillige honom ej kände personer deresfter rusat in

i Lavins Bod, hwarwid han hörde en Raqtåj yttra sig: Det är en Swenskt Ryf, låt oss slå den så fan tar honom; och hade Lavin någon stund derefter, och sedan hans bod emedlertid blifwit af hans wäner tilstånd, omtalt sig hafwa fått et par rapp af en Spanst rör, som ock å Lavins ena öga, hwilket warit blåaktigt, kunnat synas.

3:0 HofCapellisten Kjellberg: Ut enär han, som samma afton på begäran, warit uppe hos Lavin och roat sällskapet med musique, wid det derunder å Norrmalmis Torg upkomne skriande, medföljde de andra Lavins gäster ned, at förloppet deraf åskåda, och i sådant affeende tagit sitt rum i Lavins portgång, hade Kjellberg icke allenast hört folsket skrika, wi ska slå den Swenska Ryffen, utan ock sedt Lavin komma springandes från folkhopen och söka sin tilflykt i sin bod; men Kjellberg hade aldeles icke anmärkt, om eller huruledes Lavin blifwit slagen, och icke en gång blifwit warse de Broen ibland den stormande menigheten, hwaraf några personer, til antalet 7 a 8 stycken dem Kjellberg dock icke kände, gått efter in i Lavins bod, men derifrån straxt derpå blifwit utförde, utan at de derefter på gatan gjort något widare owäsende eller hotat ofreda huset."

4:0 Kryddkrämaren Rönnow; som inlemnade et så lydande wittnesbörd: Uppå begäran af Herr Handelsmannen L. M. Lavin warder detta honom til bewis meddelat, at sistaledne Onsdag eller den 21 i denne månad, klockan tre quart til tis om aftonen, blef jag stående uti portgången til Opera Källaren wid Norrmalmis Torg belågen, warse Uscaturen de Broen, komma i sällskap med en hel hop Pöbel som han anförde, med hwilken han först stannade midt för Opera Källaren och ropade Hurra, med hatten i handen swängande, hwilket ock werkstältes af hans sällskap; derefter avancerade han med sitt sällskap ifrån Källaren til Apotheket Rejonet, åfwen på Torget belågit, hwarest ock et allmänt rop af Hurra skallade, då Lavin gick ditåt med hatt på huswudet, men kom någon stund derefter springande ifrån hopen, utan hatt, hwilken hop, försedde med klappar, uphöjde i wädret honom förföljde, och i fullt språng esterrusade: hwarjämte en röst hördes ibland menigheten sålunda: Slå den Rackarns; och efter det Lavin tagit sin retraite i sin portgång, och jag försökat mig i hans bod, blef ej mindre de Broen än hela den församlade menigheten, med honom der utanföre stående och

där särl och wäsende förordsalade, och insunno sig jämwäl i boden der jag war, en del af hopen, den jag utkörde och boden derefter tillfod, utan at gifwa akt på, hwad manföre sig vidare tildrog."

"At sig så förhåller, kan och wil jag med Ed sästa om så påfor-
dras. Stockholm den 26 Julii 1790.

Daniel G. Rönnow."

"Upsysandes Rönnow vidare munteligen, at han från förstugan af Opera Källaren där Rönnow sig befunnit, sedt den med de Broen warande folkskaran wända om eller wänta wid Apotheke Lejonet, och at Kryddkrämaren Lavin, som varit klädd i liten jacka med hatt på hufwudet, derwid kommit från sitt hemwist och begifwit sig ut emot samma skara: At Rönnow likwäl icke kunnat anmärka det Lavin derwid blifwit slagen, eller af hwem sådant skedd, men kort efter hade Lavin kommit springandes tillbaka utan hatt, då han tagit sin tillflykt til sitt hemwist, dit en del af folket honom efterfölgt, under efterfrågan efter den som sprungit in i boden: At Rönnow som derefter jämwäl ingått i samma Bod, icke kände någon af dem som således i boden inslupit, hwaraf icke eller någon enda wäldsamtt satt sig emot at bortgå, då boden skulle stängas, som Lavins wänner ansedt rådligast och måst försigtigt, och at Rönnow, enär sådant skulle verkställas, blifwit warse de Broen, som ansedt folkhopen, stående utan för boden, utan at de Broen då, efter hwad Rönnow i aktagit, slagit eller ofredat någon af de närwarande eller ens inträngt sig i boden eller ropat; Skolandes Rönnow, som ibland det myckna skriandet likwäl icke hört något utrop af Swenssk Ryf, ej eller eftersedt om Lavin haft någon blånad, men däremot i hans hufwud kändt twänne knölar eller bulor, hwilka under orwäsandet blifwit honom tilfogade."

"Förenämde således afhörde wittnen, hwilka härefter samfält inkallas des, förklarade, på tilfrågan thet theras wittnesmål woro så afgifne, at de dem edeligen kunde bestäta, enär sådant påfordras skulle; men som Kryddkrämaren Lavin, sådant oakadt, yrkade det de, til mera styrko af sanningen, måtte få gå wittnes Eden, som Diwer Ståthållare Embetet ock för sin del, til målets säkraste utredande, ansåg nödigt, så tillsades de at i sådant affeende härstädes i morgon klockan 10 f. m. sig å nyo inställa; hwarjämte Lavin anhöll, det de i dag uteblefne wittnen, Mr Fabri-
queus

queuren Norling, Guldsmeds Gesällen Konander, jämte den hos Wertmuller warande Jungfru til samma tid måtte upkallas; afläendes deremot från Jungfruerna Konanders hörande."

"I anseende härtil anbefalltes och wederbörande Politie Betjente, at desse Personer jämte Murgesällerne Stenholm och Brandström, om hwilkas hörande de Broen nu ytterligare anhöll, upkalla i morgon til förr utsatte tid, då detta mål vidare förekommer, och hwarwid de Broen åligger at sig å nyo inställa; som mundteligen affades. Afrådde."

Den 28 Julii.

S. D. "Företog sig Öfwer Ståthållare Ämbetet i närvaro af Hof Auditeuren Edman, til närmare åtgärd, det inellan Kryddkrämaren Lavin och Acteuren de Broen härstädes anhängige och til i dag ytterligare utsatte mål, hwarwid sedan nyfnämde Parter sig wid uprop inställt, Protocollet för förledne gårdag för dem uplästes och til sin riktighet erkändes."

"Därefter förekallades de af klaganden åberopade och til i dag upstämde wittnen, neml. Ur Fabriqueuren Johan Norling, Guldsmeds Gesällen Johan Jacob Konander och Pigan Brita Maja Norman, i tjenst hos Doctor Wertmuller, hwilka jämte de förledne gårdag afförde personer, eller Contoirs Betjenten Winberg, Hofflagaren Montan, Hof Capellisten Kjellberg och Kryddkrämaren Rönnow, som nu närwarande åfwen inkallades, såsom ojäfaktige, med hand å bok aflade wittnes eden, om hwars wigt och värde de påmintes, med föreställning om den owilkforliga Fyldigheten, at i alla omständigheter hålla sig wid sanningen; och lät Öfwer Ståthållare Ämbetet derefter för de sistnämde fyra personer, hwilka förledne gårdag blifwit afförde, til en början ur Protocollet uprepa deras derwid aflagde berättelser, dem de widkändes."

"Widare förekom på tillsägelse Ur Fabriqueuren Norling, som berättade, at sedan Kryddkrämaren Lavin sistledne Onsdag budit Norling hem til aftenen, och Norling därför honom och besökt, hade Norling emot klokan 9 samma aften från Lavins rum hört rop af hurra på torget, då Lavin, som warit neder på gården, tillsagt så wäl Norling, som sitt öfrige främmande, at komma ned för at åskåda det församlade

folket; i anseende hwartil Worling och nedgått samt i början tagit sitt rum i portgången af huset, därifrån han sedt en myckenhet folk samlad och stående midt för Apotheket Lejonet: At Worling gertast derefter, för at närmare kunna se förloppet bland folket, från portgången nedgått åt torget, då han i det samma förmärkt dem samfåldt begifwa sig til Lavins bod, där de, under utrop af hurra, i myckenhet stadnat: At han dock under allt detta, hwarken blifwit warse enär Lavin från sitt hemwist utgått til folkskaran, eller theribland sedt De Broen, och än mindre när eller huruledes Lavin blifwit öfwerfallen och slagen, dårens Worling icke blifwit underrättad, förr än han återkommit til Lavins hem, då, sedan ej mindre Lavins Salubod än portgången til huset emedlertid blifwit tilstångd, han sett Lavin hafwa blånad på ena ögat, den Lavin sagt sig hafwa sått af De Broen: At den församlade folkhoppen dock därefter och sedan boden blifwit tilluten, så mycket mindre gjorde någöe öwåsende eller öfwerwåld å huset, som de gewast förfogat sig å trågärdsgatan och därstädes ytterligare hurrat, samt i öfrigt icke eller warit, efter hwad Worling anmärkt, försedde med stenar och påkar; skolandes och Lavin fort efter å nyo öpnat sin port, då ingen enda af folkskaran därstädes sumits qwarstående."

"Guldsmeds Gesällen Ronander: som ingaf en af honom upfatt skriftelig berättelse, så lydande: At en mängd folk om astone den 21 dennes, under beständig hurrande, kommo gåendes öfwer Norrmalmes Torg, ibland hwilka åfwen Herr de Broen war, då wid Apotheket Lejonet, Herr Lavin kom springande ifrån dess Logis, samt trångde sig igenom folket, fram til De Broen och fattade honom uti klåderne fram uti bröstet; då straxt en hop kunnöswar råslade om at träffa den som så dristigt genomtrångde hopen, hwarwid Herr Lavin med en hastig wändning syntes wilja komma sig därifrån, då folket ikring dem skingrade sig något, som låmnade et litet afstånd emellan Herr de Broen och Lavin, då i det samma Herr Lavin blef af De Broen slagen baköfwer hufwudet med en klapp, hwarwid Lavin, genast med skigten räddade sig hem, åtfölgd af det särlande folket, under nya rop af hurra. Hwilket wid påfordran med listig Ed styrkas kan. Stockholm d. 28 Julii 1790."

Joh. Jac. Ronander.